

1 OM MUSESCORE

MuseScore är ett gratis notskrivnings- och musikproduktionsprogram för alla större datorplattformar. Skrevs ursprungligen för LINUX.

MuseScore har 3 heltidsanställda huvudutvecklare och har översatts till ett 40-tal språk.

MuseScore används ofta i undervisning, i synnerhet i USA och Canada. I dag finns över 5 miljoner registrerade användare.

Man får i princip göra vad som helst med programmet, förutom att ta betalt för programvaran.

På MuseScore-hemsidan kan man ladda upp eller ner egna arbeten och ta hem färdiga mallar för olika besättningar etc. Avsikten är att skapa ett stort gratisbibliotek för bl.a. musiklärare.

Versioner för telefoner och pekplattor finns i olika utvecklingsstadier.

MuseScore har merparten av de funktioner som finns i program som Finale och Sibelius.

1.1 INPUT

En grundläggande idé är att användarna lämnar förslag på förändringar och förbättringar. Dessa registreras och läggs in i mån av tid och angelägenhetsgrad.

Det är inte minst viktigt vad gäller den svenska översättningen, som ibland är så märklig att programmet blir svårare att använda.

2 INSTALLATION

MuseScore installeras enklast genom att man går ut på hemsidan (<http://musescore.org/>), väljer "download" och talar om vilket operativsystem man använder.

Glöm inte att ladda hem handboken som bl.a. innehåller installationsanvisningar.

2.1 PLUGGAR (PLUGINS)

Pluggar är små appar/program som körs i ett huvudprogram. Man väljer själv vilka pluggar man installerar genom att välja "plugins" på menyn (<http://musescore.org/en/plugins>).

Vissa pluggar installeras automatiskt. Jag rekommenderar att man installerar de pluggar man kan tänkas ha nytta av, t.ex. för fingersättningar för olika instrument, ackordbeteckningar o.s.v..

Installationen av vissa pluggar kräver att man vet var på datorn MuseScore installerats, eftersom pluggarna måste ligga i mappen musescore/plugins och det inte är säkert att installationsprogrammet hittar den mappen.

3 LJUDUPPSPELNING

Man kan lyssna på det man noterat. Vid installationen installeras en enkel ljuduppsättning i sound-fonts-format. Den är liten och resurssnål men låter ganska illa och är bara till för att kontrollera att man gjort rätt.

Vill man ha bättre ljud måste man installera en bättre uppspelningsmodul. Man kan göra på två sätt:

- 1) Installera en annan soundfont. T.ex. FluidR3 eller Sinfonia 3.6 som är gratis och kan laddas ned från MuseScores hemsida (<http://musescore.org/en/musescore-tour-listen-your-score>).
- 2) Använda en annan MIDI-modul via gratisprogrammet JACK (Audio Connection Kit). Med hjälp av det kan man spela upp en notbild med MIDI-spelare som Kontakt Player som har väldigt bra ljud. JACK laddas ner här (<http://jackaudio.org/>).

4 FORMAT

MuseScore kan kommunicera med andra notskrivnings- och musikprogram. På vilket sätt beror på vilket fil-format ett arbete sparas i.

- 1) .mscz (MuseScores egna komprimerade format); .mscx (Musescores egna format).
Det format MuseScore-arbeten automatiskt sparas i. Kan inte läsas av andra program.
- 2) .xml (MusicXML-format); .mxl (Komprimerat MusicXML-format).
Ett utbytesformat som gör att arbeten skapade i exempelvis MuseScore kan importeras till andra program. Exempel: ett arbete i Sibelius eller Finale som sparas som XML-fil kan importeras i MuseScore och vice versa. Nås via Dokument/Spara som.
- 3) .mid; MIDI-fil.
Kan i princip läsas av alla musikprogram. Men oftast är det bara tonhöjd/rytm som kan läsas av andra program. Övrigt försvinner. Nås via Dokument/Spara som.
- 4) .pdf, .ps (PostScript-fil), .png (PNG-bildfil), .svg, .ly (Lilypond-format).
Skapar notbilder för skärmläsning eller pappersutskrift. Nås via Dokument/Spara som.
- 5) .wav, .flac (Flac-ljud), .ogg (Ogg Vorbis-ljud).
Notbilden sparas som ljudfil. Nås via Dokument/Spara som.

5 GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Alla notskrivningsprogram bygger på MIDI.

MIDI innehåller ingen ljudinformation, bara information om ljud. Det vill säga MIDI innehåller styrsignaler. En "MIDI-ton" innehåller alltså information om när en ton börjar och slutar, tonhöjden och relativ ljudstyrka (velocity). Men inget ljud.

MIDI organiseras efter en tidsaxel. **Grunden för notskrivningsprogram är därför taktart/rytm.**

Eftersom ordbehandlingsprogrammet Microsoft Word blivit standard, utformas allt fler program så att de påminner om Word. Det gäller även MuseScore och innebär att man ofta lösa problem genom att tänka som man gör i Word.

5.1 MALLAR

I början bör man utgå ifrån en mall (ctrl+N; skapa nytt dokument från mall). Om man inte hittar det man söker, kan mallar enkelt anpassas efter egna behov.

Man väljer själv vilken information man vill skriva in. Misstag spelar ingen roll, eftersom alla parametrar kan ändras i efterhand.

6 NOTINMATNING

Noter kan skrivas in på olika sätt.

- Man kan skriva in toner manuellt med tangentbord och musik.
- Man kan spela in toner via MIDI (fordrar en MIDI-klaviatur eller annat MIDI-instrument).
- Man kan importera en fil skapad i ett annat program (se #format" ovan).

Här förklaras grunderna för manuell notinmatning.

- 1) Man talar om att man vill skriva in noter genom att trycka "n". Funktionen deaktiveras när man trycker "n" igen.
- 2) Först visar man **var** noter ska skrivas in genom att markera en plats i en takt.
- 3) Välj tidsvärde.
- 4) Ange tonhöjd.

Det snabbaste sättet är som regel att använda snabbkommandon. De viktigaste finns på bifogad sammanställning.

6.1 ESC-TANGENTEN

Ofta markeras toner etc. utan att man vill det. Man avmarkerar enklast med Esc-tangenten.

6.2 TRIOLER ETC. ("NOTER/ANNANDELNING")

Trioler kan vara svåra att hantera i notskrivningsprogram. MuseScores system är enkelt och logiskt:

- 1) Markera ett tidsvärde.
- 2) Tryck "ctrl+3".
- 3) Det markerade tidsvärdet delas i 3. En markerad 4:del blir alltså tre 8:delstrioler.
- 4) Om man i stället trycker "ctrl+5" blir resultatet en kvintol, o.s.v..

6.3 KOPIERA & KLISTRA IN

Musikstycken innehåller ofta upprepningar, därför vinner man mycket tid på att kopiera och klistra in. Man kopierar och klistrar in toner och avsnitt på samma sätt som i Word eller andra standardprogram (kopiera = "ctrl+C"; klistra in = "ctrl+V").

7 PALETTEN (F9)

Via paletten kommer man snabbt åt många av de vanligaste symbolerna. Det finns olika metoder:

- 1) Markera plats (not, paus, taktstreck etc.). Dubbelklicka (vänster) på aktuell symbol.
- 2) Dra aktuell symbol till rätt plats med musen (vänster knapp nedtryckt).

8 REDIGERING

Principerna för redigering (ändring/rättelser) är i princip desamma som i andra program: man markerar det som ska ändras och förändrar, t.ex.:

- Tonhöjdsbyte = "piltangent upp/ned".
- Oktavbyte = "ctrl + piltangent upp/ned".

- Ändra tidsvärde = markera tonen/pausen som ska ändras; välj rätt tidsvärde.

8.1 PALETTEN

Många förändringar görs enklast via "paletten". Man byter t.ex. taktart genom att välja den taktart man vill ha i paletten. Sedan drar man den med musen med vänster knapp nedtryckt till rätt plats.

9 UTLÄGGNING

Under menyn "Utläggning" bestäms marginaler, hur sidor och notrader disponeras etc.. Hur det kommer att se ut beror dock till stor del på stilinställningarna ("Stil"), så det kan tyvärr ta tid att hitta inställningar som passar.

Ett sätt att komma runt problemet är att ta hem ett musikstycke med passande format, och använda den som mall.

10 STIL

Under stil-menyn finns ytterligare verktyg för layout och design.

Detta är en av de svagaste delarna i MuseScore, eftersom det kan vara svårt att förutsäga vad som händer när man ändrar ett värde, eftersom det delvis beror på inställningar under "Utläggning". Detta ska dock åtgärdas i version 2.0, som släpps den närmaste tiden.

Men när man väl hittat inställningar som passar, kan dessa sparas som en stilmall och ligga till grund för andra projekt.

11 SÅNGTEXTER (LYRICS)

Sångtexter läggs in på samma sätt som i andra notskrivningsprogram.

- 1) Man markerar den första tonen som ska ha text.
- 2) Tryck "ctrl+L"
- 3) Skriv in texten.

Principen är enkel:

Man byter till nästa ord med mellanslagstangenten.
Ord som ska fördelas på flera toner (melismatiskt)

12 ÖVRIGT

12.1 MIXERN (F10)

Med mixern styrs uppspelningen. Man väljer ljud, bestämmer ljudnivåer, placering i ljudbilden etc.

12.2 ZOOM (CTRL+PLUSTECKEN; CTRL+MINUSTECKEN)

Enklaste sättet att zooma in och ut.